

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

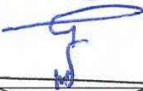

باسمه تعالی

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

دانشگاه گیلان

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان خانم فهیمه خراسانی تحت عنوان: بررسی ساختار روایی داستان سیاوش بر پایه نظریه نشانه معنائشناسی روایی گرمس را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تأیید می کنند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	دانشیار	دکتر غلامحسین غلامحسین زاده	۱- استاد راهنما
	دانشیار	دکتر حمیدرضا شعیری	۲- استاد مشاور
	دانشیار	دکتر سعید بزرگ بیگدلی	۳- استاد ناظر (داخلی)
	دانشیار	دکتر مریم حسینی	۴- استاد ناظر (خارجی)
	دانشیار	دکتر سعید بزرگ بیگدلی	۵- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده 1- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده 2- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده 3- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده 4- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده 5- این آیین‌نامه در 5 ماده و یک تبصره در تاریخ 87/4/1 در شورای پژوهشی و در تاریخ 87/4/23 در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ 87/7/15 شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب‌فهمیمه خراسانی‌دانشجوی رشته‌زبان و ادبیات فارسی‌ورودی سال تحصیلی 86 مقطع کارشناسی ارشد دانشکده علوم انسانی متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:
تاریخ: ۱۹/۶/۷۷

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته زبان و ادبیات فارسی

است که در سال ۸۶ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر

غلامحسین غلامحسین زاده ، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر حمیدرضا شعیری

و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

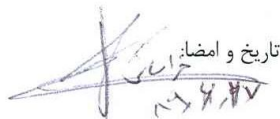
ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب فهیمه خراسانی دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی مقطع کارشناسی ارشد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: فهیمه خراسانی

تاریخ و امضا:

۱۳۹۶/۰۷/۲۷

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد در رشته زبان و ادبیات فارسی

عنوان

بررسی ساختار روایی داستان سیاوش بر پایه نظریه نشانه
معناشناسی روایی گرمس

نگارش

فهیمة خراسانی

استاد راهنما

دکتر غلامحسین غلامحسین زاده

استاد مشاور

دکتر حمیدرضا شعیری

۱۳۸۹

تقدیم به
زحمات پدرم
و صبوری های مادرم

با سپاس فراوان از

استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر غلامحسین غلامحسین زاده

استاد محترم مشاور جناب آقای دکتر حمیدرضا شعیری

استادان محترم گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس

و مهربانی های دوستان بهتر از آب روان

چکیده

یکی از مهمترین مباحثی که خصوصاً در قرن بیستم، توجه جدی به آن مبذول شده؛ مبحث روایت است. روایت در معنای عام آن گذر از وضعیتی اولیه به وضعیتی ثانویه است که این بر مبنای کنش کنشگران صورت می‌گیرد. مکتب نشانه‌معناشناسی پاریس که مهمترین نظریه‌پرداز آن آلژیرداس ژولین گرمس است، به بررسی شرایط تولید و دریافت معنا در نظام‌های گفتمانی روایی می‌پردازد. نظام‌های گفتمانی یا مبتنی بر کنش هستند که نظام‌های گفتمانی شناختی را می‌سازند و یا مبتنی بر شوش هستند که نظام‌های گفتمانی احساسی را می‌سازند. ادبیات فارسی دارای گنجینه روایی درخشانی است که از این منظر قابل بررسی است. برای نمونه در این تحقیق، داستان سیاوش به دلیل منطق روایی حاکم بر آن، برگزیده و تحلیل شده است. در این بررسی، ابتدا نظریات نشانه‌شناسان و روایت‌شناسان معرفی گردیده، سپس به معرفی انواع نظام‌های گفتمانی پرداخته شده و در پایان داستان سیاوش بر این مبنای بررسی گردیده است و در ضمن آن نشان داده شده که فردوسی چگونه در پردازش این داستان، به زیبایی و مهارت هرچه تمامتر از ظرفیت‌های روایی، برای ایجاد جذابیت و تنش‌زایی در این روایت بهره برده است.

واژگان کلیدی: سیاوش، گرمس، روایت، گفتمان، نشانه معناشناسی

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

۱.....	مقدمه و کلیات طرح تحقیق
	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۷.....	۱-۱-۱ نشانه شناسی
۸.....	۱-۱-۱-۱ فردینان دوسوسور
۱۱.....	۱-۱-۱-۲ یلمسلف
۱۳.....	۱-۱-۱-۲-۱ نظام نشانه ای یلمسلف
۱۴.....	۱-۱-۱-۳ پیرس
۱۶.....	۱-۱-۱-۳-۱ نظام نشانه ای پیرس
۱۸.....	۲-۱ روایت شناسی
۲۰.....	۳-۱ فرمالیسم
۲۳.....	۱-۳-۱ یاکوبسن
۲۷.....	۴-۱ ساختارگرایی
۲۹.....	۱-۴-۱ پراپ
۳۲.....	۲-۴-۱ استروس
۳۶.....	۳-۴-۱ تودورف
۳۹.....	۴-۴-۱ برمون
۴۱.....	۵-۴-۱ ژنت
۴۳.....	۶-۴-۱ بارت
۴۵.....	خلاصه فصل

فصل دوم: نشانه معناسازی

مقدمه	۴۸
گفتمان	۴۹
۱-۲ عملیات اتصال و انفصال گفتمانی	۵۱
۲-۲ انواع نظام های گفتمانی	۵۴
۱-۲-۲ نظام های گفتمانی مبتنی بر کنش	۵۵
۱-۱-۲-۲ نظام گفتمانی هوشمند	۵۵
۱-۱-۲-۲ الگوی کنش	۵۵
۲-۱-۲-۲ نقش افعال مؤثر در نظام گفتمانی هوشمند	۵۷
۳-۱-۲-۲ گفتمان کنشی	۵۹
۴-۱-۲-۲ گفتمان القایی	۵۹
۵-۱-۲-۲ گفتمان مرامی	۶۰
۲-۲-۲ نظام های گفتمانی مبتنی بر شوش	۶۱
۱-۲-۲-۲ نظام گفتمانی احساسی	۶۱
۱-۱-۲-۲-۲ شوش	۶۲
۲-۱-۲-۲-۲ گفتمان حسی ادراکی	۶۲
۳-۱-۲-۲-۲ گفتمان تنشی عاطفی	۶۵
۴-۱-۲-۲-۲ گفتمان زیبایی شناختی	۷۰
۳-۲-۲ نظام های گفتمانی رخدادی	۷۱
۱-۳-۲-۲ گفتمان مبتنی بر بخت و اقبال	۷۱
۲-۳-۲-۲ گفتمان مبتنی بر مشیت الهی	۷۱
۳-۳-۲-۲ گفتمان مبتنی بر تصادف	۷۲

۲-۳ مربع معنی شناسی ۷۴

خلاصه فصل ۷۶

فصل سوم: روایت سیاوش

۳ اسطوره سیاوش ۷۸

۳-۱ زنجیره اول: مگر کاتش تیز پیدا کند ۸۰

۳-۱-۱ نظام گفتمانی هوشمند ۸۰

۳-۱-۱-۱ گفتمان کنشی ۸۰

۳-۱-۱-۲ گفتمان القایی ۸۳

۳-۱-۲ نظام گفتمانی احساسی ۸۹

۳-۱-۲-۱ گفتمان حسی ادراکی ۸۹

۳-۱-۲-۲ گفتمان تنشی عاطفی ۹۲

۳-۱-۳ نظام گفتمانی رخدادی ۹۸

۳-۱-۳-۱ گفتمان مبتنی بر بخت و اقبال ۹۸

۳-۱-۳-۲ گفتمان مبتنی بر مشیت الهی ۹۸

۳-۱-۴ مربع معنی شناسی ۹۹

۳-۲ زنجیره دوم: شود جنگ و ناخوبی اندر نهان ۱۰۱

۳-۲-۱ نظام گفتمانی هوشمند ۱۰۱

۳-۲-۱-۱ گفتمان کنشی ۱۰۱

۳-۲-۱-۲ گفتمان مرامی ۱۰۴

۳-۲-۲ نظام گفتمانی احساسی ۱۱۱

۳-۲-۲-۱ گفتمان حسی ادراکی ۱۱۱

۳-۲-۳ نظام گفتمانی رخدادی ۱۱۵

- ۱۱۵..... ۱-۳-۲-۳ گفتمان مبتنی بر بخت و اقبال
- ۱۱۷..... ۲-۳-۲-۳ گفتمان مبتنی بر مشیت الهی
- ۱۱۸..... ۴-۲-۳ مربع معنی شناسی
- ۱۲۰..... ۳-۳ زنجیره سوم: که او جان سپارد به توران زمین
- ۱۲۱..... ۱-۳-۳ نظام گفتمانی هوشمند
- ۱۲۱..... ۱-۱-۳-۳ گفتمان کنشی
- ۱۲۵..... ۲-۱-۳-۳ گفتمان القایی
- ۱۳۳..... ۲-۳-۳ نظام گفتمانی احساسی
- ۱۳۳..... ۱-۲-۳-۳ گفتمان حسی ادراکی
- ۱۳۶..... ۲-۲-۲-۳ گفتمان تنشی عاطفی
- ۱۴۸..... ۳-۳-۳ نظام گفتمانی رخدادی
- ۱۴۸..... ۱-۳-۳-۳ گفتمان مبتنی بر بخت و اقبال
- ۱۵۰..... ۴-۳-۳ مربع معنی شناسی
- ۱۵۲..... ۴-۳ زنجیره چهارم: شب سور آزاده کیخسرو است
- ۱۵۳..... ۱-۴-۳ نظام گفتمانی هوشمند
- ۱۵۳..... ۱-۱-۴-۳ گفتمان کنشی
- ۱۶۱..... ۲-۴-۳ نظام گفتمانی احساسی
- ۱۶۱..... ۱-۲-۴-۳ گفتمان تنشی عاطفی
- ۱۶۹..... ۳-۴-۳ نظام گفتمانی رخدادی
- ۱۶۹..... ۱-۳-۴-۳ گفتمان مبتنی بر بخت و اقبال
- ۱۶۹..... ۴-۴-۳ مربع معنی شناسی
- ۱۷۲..... ۵-۴-۳ اتصال و انفصال گفتمانی

فصل چهارم

۱۸۰.....	۱-۴ نتیجه گیری
۱۸۲.....	۲-۴ پیشنهادات
۱۸۴.....	منابع و مآخذ
۱۸۹.....	واژه نامه فارسی به انگلیسی
۱۹۱.....	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

شماره صفحه

عنوان

۳۵.....	تحلیل استروس از اسطوره ادیپ
۵۲.....	عملیات انفصال گفتمانی
۵۳.....	عملیات اتصال گفتمانی
۵۸.....	حرکت عاقل فاعلی از نظر افعال مؤثر.....

فهرست نمودارها

شماره صفحه

عنوان

۱۳.....	نظام نشانه‌ای یلمسلف
۱۷.....	نظام نشانه‌ای پیرس
۵۷.....	الگوی کنش
۶۲.....	الگوی شوش
۷۳.....	طرحواره نظام‌های گفتمانی

مقدمه

کلیات طرح تحقیق

همه ما به نوعی با روایت سروکار داریم به گونه‌ای که جزئی از زندگی ماست، از همان نخستین روزهای حیات با لالایی‌های مادر با روایت‌ها آشنا می‌شویم. در حقیقت از نخستین روزهای زندگی تا زمان مرگ، با داستان‌ها و قصه‌هایی روبرو هستیم که برای ما روایت می‌شوند. انسان از همان آغاز تاریخ همیشه در جستجوی ثبت زندگی خود بوده است و این کار را در قالب روایت به انجام می‌رسانده است، تصاویری که در غارها حک شده است، نشانگر این است که انسان برای تولید معنا به روایات پناه برده است. لذا بدیهی است که روایت به عنوان یک علم بررسی و تدوین شده باشد. توجه به ساختار روایی داستان‌ها از دیرباز مورد توجه بشر بوده است اما در قرن بیستم به دنبال تدوین علم زبان‌شناسی و پس از آن نشانه‌شناسی، به طور جدی به روایت پرداخته شد و روایت‌شناسی به عنوان یک شاخه علمی مورد توجه قرار گرفت. با توجه به کارآمد بودن نظریات روایت-شناسی و همچنین پربار بودن ادبیات ایران زمین، در این تحقیق بر آنیم تا ساختار روایی داستان سیاوش را بر پایه نظریه نشانه معنانشناسی ساختارگرا بررسی کنیم.

نشانه‌شناسی به عنوان یک علم از آراء فردینان دوسوسور سرچشمه می‌گیرد، وی برای نشانه‌شناسی از اصطلاح سمیولوژی^۱ استفاده کرد. مأموریت این علم در ابتدا شناسایی، طبقه‌بندی، تفکیک، تمایز و تقابل، و در آخر نامگذاری نشانه‌ها بود. این روند تا دهه ۱۹۶۰ ادامه داشت، اما در طی دهه ۶۰ تا ۷۰ در فرانسه برای بیان این معنا واژه سمنتیک^۲ معنی‌شناسی^۳ به کار رفت و سپس، پیرس واژه سمیوتیک^۳ را در این معنی به کار برد.

« واژه‌های سمیولوژی و سمیوتیک تا مدتهای مدید بدون هیچ تفاوت معنایی به کار گرفته می‌شدند. گاهی اوقات اصطلاح سوسور برای ارجاع به سنت سوسوری و سمیوتیک برای ارجاع به سنت پیرسی به کار می‌رفت، اما امروزه اصطلاح سمیوتیک برای پوشش دادن به هر دوی این سنت‌ها طرفدار دارد» (چندلر، ۱۳۸۷: ص ۲۶)

^۱ Semiology

^۲ Semantic

^۳ Semiotic

در حقیقت می‌توان برای نشانه‌شناسی دو سرچشمه در نظر گرفت: یکی اروپایی و دیگری آمریکایی. شاخه

اروپایی از نظریات سوسور سرچشمه می‌گیرد که به ساختگرایی می‌رسد، و بعدها با نظریات زبان‌شناس

دانمارکی، لویی یلمسلف، جرح و تعدیل می‌شود و مکتب پاریس را به وجود می‌آورد. مشهورترین نظریه‌پرداز

مکتب پاریس گرمس است که بنیان‌گذار نشانه‌معناشناسی نوین به شمار می‌آید. شاخه آمریکایی نیز از نظریات

پیرس سرچشمه می‌گیرد و با تأثیر بر امبرتو اکو باعث شکل‌گیری مکتب نشانه‌شناسی آمریکایی ایتالیایی می-

شود. در حقیقت در «تحول سمیولوژی فرانسه و به کارگیری واژه سمیوتیک به جای آن، چهار نفر بیشترین

نقش را داشته‌اند: سوسور، یلمسلف، بارت و گرمس» (شعیری، ۱۳۸۱: ص ۱۳).

روایت در معنای عام آن، گذر از وضعیتی اولیه به وضعیتی ثانویه است که این تغییر بر مبنای کنش و

بوسیله کنشگران انجام می‌شود، لذا یکی از مهمترین کارکردها در روایت‌شناسی، کارکرد کنشی است که مبتنی

بر تغییر و تحول است اما نشانه معناشناسی نوین، علاوه بر کارکرد کنشی، به بررسی کارکرد شوشی که مبتنی بر

حضور است، نیز می‌پردازد؛ در حقیقت، نشانه معناشناسی به بررسی چگونگی تولید و دریافت معنا در انواع نظام-

های گفتمانی و روایی می‌پردازد.

نظام‌های گفتمانی با توجه به ویژگی‌هایی که دارند انواع مختلفی دارند:

۱- مبتنی بر کنش هستند که نظام‌های گفتمانی هوشمند را می‌سازند.

۲- مبتنی بر حضور و شوش هستند که نظام‌های گفتمانی احساسی را می‌سازند.

۳- مبتنی بر تصادف هستند که نظام‌های گفتمانی رخدادی را می‌سازند.

نشانه معناشناسی نوین که پایه و اساس آن در مکتب پاریس و بر مبنای نظریات گرمس گذاشته شده است

به بررسی فرایند دریافت معنا در نظام‌های گفتمانی مختلف می‌پردازد. در این تحقیق سعی می‌شود که انواع

نظام‌های روایی موجود در داستان سیاوش بر این مبنا بررسی شوند.

داستان سیاوش که از جمله تأثیرگذارترین و زیباترین داستان‌های شاهنامه است، به دلیل منطق کنشی

حاکم بر آن و ساختار منسجمی که دارد از منظر نشانه معناشناسی روایی قابل بررسی است. آنچه نگارنده را بر

آن داشته است که این شیوه تحلیل را برای داستان سیاوش برگزینند، این است که این شیوه باعث عبور از ساختارگرایی محض می‌شود و کار از حد یک طبقه‌بندی صوری فراتر می‌رود و به این ترتیب معنا با توجه به نظام‌های گفتمانی موجود در متن پدید می‌آید که لزوماً کنشی نیستند، لذا با نظامی زنده، سیال و پویا مواجه خواهیم بود. در این تحقیق سعی می‌شود که به این سؤالات پاسخ داده شود:

۱- داستان سیاوش با کدام یک از نظام‌های گفتمانی انطباق دارد؟

۲- تعلق سیاوش به دو حوزه قدرت متضاد (ایران و توران)، چه ویژگی‌هایی را به وجود آورده است؟

۳- رابطه اختیار با تقدیر در این داستان چگونه است، و کنش سیاوش مبتنی بر چه چیزی است؟

فرضیه‌های تحقیق

۱- فرض ما در این تحقیق این است که داستان سیاوش تا حدود زیادی بر نظام گفتمانی کنشی منطبق

است.

۲- سیاوش به عنوان قهرمان، در روند داستان در دو حوزه مخالف جای می‌گیرد که این مسئله باعث می‌شود

تا نظامی قرینه‌ای در داستان شکل بگیرد که شامل نیروهای کنشی بازدارنده و همسو است، فرضیه ما این است

که تعامل این کنشگرها در این نظام قرینه‌ای در رابطه با سیاوش، باعث تنش زایی در روند داستان می‌شود.

۳- با بررسی داستان نشان داده خواهد شد که اگرچه در ظاهر، سیاوش از تقدیر خود گریزی ندارد و پیوسته

از سرنوشت محتوم خود می‌گوید، اما این آگاهی سیاوش از سرنوشت خود و رفتن او به سوی همان سرنوشت،

نشان از اراده و اختیار وی دارد. سیاوش در وهله اول شوشگری است که بر مبنای پاکی و درستکاری خود عمل

می‌کند و برای نیل به این مهم از زندگی خود می‌گذرد. فرضیه ما این است که اگرچه این داستان در نظام

گفتمانی بخت و اقبال جای می‌گیرد، اما سیاوش کنشگری محسوب می‌شود که خارج از این نظام عمل می‌کند.

برای نیل به این منظور، داستان سیاوش را از شاهنامه حکیم فردوسی انتخاب کردیم و با بررسی آن بر مبنای

این نظریه، به این مهم دست یافتیم که این اثر گراندرد بر اساس نظریات جدید قرن بیستم نیز قابل تحلیل است

و رنگ کهنگی و تکرار بر سیمای آن ننشسته است. برای انجام این تحقیق، به جمع‌آوری منابع مربوط به این

نظریه پرداختیم که البته منابع مرتبط با این موضوع، انگشت شمار هستند. مهم‌ترین کتب در زمینه معناشناسی مکتب پاریس، کتاب‌های "مبانی معناشناسی نوین، تجزیه و تحلیل نشانه‌معناشناسی نوین و ققنوس راهی به سوی نشانه‌معناشناسی سیال" نوشته حمیدرضا شعیری می‌باشند؛ ضمن اینکه مجموعه مقالات هم‌اندیشی نشانه‌شناسی که زیر نظر فرهنگستان هنر چاپ شده‌اند، نیز در این زمینه کارآمد هستند.

حمیدرضا شعیری در کتاب (مبانی معناشناسی نوین) به گونه‌ای عملی به بررسی یک داستان از منظر روایت‌شناسی گرمس پرداخته‌است و محمدهادی محمدی و علی عباسی نیز در کتاب (صمد ساختار یک اسطوره)، ساختار داستان‌های صمد بهرنگی را بررسی کرده‌اند که دو اثر مذکور مورد توجه نگارنده در این تحقیق خواهند بود.

در قسمت تحلیل، ابتدا داستان را به چهار زنجیره تقسیم نمودیم و هر یک را با توجه به نظام‌های گفتمانی کنشی و شوشی و همچنین رخدادی بررسی کردیم و به این ترتیب سیر شکل‌گیری معنا را در روایت متن نشان دادیم. برای نشان دادن سیر معنا در ژرف ساخت متن، هر زنجیره را بر مبنای مربع معنی‌شناسی تحلیل نمودیم و در پایان نیز، موارد اتصال و انفصال گفتمانی را در کل روایت نشان دادیم.